

AE-107

April-2025

M.A, Sem.-IV

510-EA : Gujarati

(સાહિત્ય અને કળા મીમાંસા)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. કળા મીમાંસાનું સ્વરૂપ, કાર્યક્ષેત્ર, ઉદ્ભવ અને વિકાસનું આલેખન કરો. 14
અથવા
1. કળા એટલે શું તે જણાવી, લલિત કળાઓ વચ્ચેના આંતરસંબંધોની ચર્ચા કરો. 14
2. 'કળાસર્જનમાં પ્રેરણા અને અનુભૂતિ' નું સ્થાન જણાવો. 14
અથવા
2. નોંધ લખો : (બન્ને) 14
(1) અનુકરણ
(2) કળાસર્જનમાં રૂપના સ્થાનની ચર્ચા કરો.
3. કળાનો આસ્વાદ અને અર્થઘટન કરતી વખતે ઉદ્ભવતા પ્રશ્નોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
3. સર્જન અને ભાવનની સમસ્યાઓ વિશે ચર્ચા કરો. 14
4. કળા કૃતિ તરીકે રાવજી પટેલ કૃત 'અંગત' કાવ્યસંગ્રહનો આસ્વાદ કરાવો. 14
અથવા
4. 'અંગત' કાવ્યસંગ્રહને આધારે રાવજી પટેલની કવિ તરીકેની વિશેષતાઓ આલેખો. 14
5. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે સાત પ્રશ્નનો સાચો વિકલ્પ શોધી જવાબ લખો : 14
(1) 'કળા એટલે શું' – એ પુસ્તક કોનું છે ?
(a) ટોલ્સ્ટોય (b) એરિસ્ટોટલ
(c) પ્લેટો (d) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ
(2) 'સર્જક સર્જક છે, અને ભાવક ભાવક છે' – આ વિધાન કયા સંસ્કૃત મીમાંસકનું છે ?
(a) ભરતમુનિ (b) આનંદવર્ધન
(c) રાજશેખર (d) વામન

- (3) નીચેનામાંથી કઈ કલા કાર્ણેન્દ્રિય કલા છે ?
- (a) સંગીત (b) શિલ્પ
(c) સાહિત્ય (d) સ્થાપત્ય
- (4) હેગલે લલિત કલાના મુખ્ય કેટલા પ્રકાર ગણાવ્યા છે ?
- (a) 6 (b) 7
(c) 8 (d) 5
- (5) 'કલા એ જીવનની સમીક્ષા' આ વિધાન કોણે તાક્યું છે ?
- (a) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ (b) કાન્ટ
(c) હેગલ (d) પ્લેટો
- (6) હિન્દુસ્તાન સિવાય અન્ય કયા દેશની સંસ્કૃતિ 'સત્યમ્, શિવમ્, સુન્દરમ્'ને વરેલી છે ?
- (a) અમેરિકા (b) ગ્રીસ
(c) ગ્રીક (d) ઈંગ્લેન્ડ
- (7) કલાને 'દિવ્યપ્રેરણા' કોણે કહી છે ?
- (a) દંડી (b) ક્ષેમરાજ
(c) પ્લેટો (d) ભામહ
- (8) નીચેનામાંથી કઈ કલામાં ભૌતિક ઉપાદાન અન્ય કલાઓ કરતા વધારે હોય છે ?
- (a) શિલ્પ (b) ચિત્ર
(c) સ્થાપત્ય (d) સંગીત
- (9) નીચેનામાંથી કઈ કવિતામાં પ્રકૃતિનું નિરૂપણ થયેલું છે ?
- (a) સારસી (b) દોયકી
(c) દોલિયે (d) એક બપોરે
- (10) કવિ રાવજી પટેલના કયા કાવ્યમાં ગામની વ્યક્તિની દિનચર્યા દર્શાવી છે ?
- (a) દોલિયે (b) બિછાનેથી
(c) હજીયતે (d) આજ અચાનક
- (11) 'અંગત' કાવ્યસંગ્રહનું પ્રકાશન વર્ષ જણાવો.
- (a) 1972 (b) 1981
(c) 1970 (d) 1982
- (12) 'મારી આંખે કુંકુના સૂરજ આથમ્યા' કાવ્યમાં કવિએ કયા ગુણને આલેખ્યો છે ?
- (a) ઈન્દ્રિયગત (b) વાસ્તવ પરિમાણો
(c) મૃત્યુનો હળવો ઉપહાસ (d) બદલાતાં વાસ્તવ પરિમાણો

Seat No. : _____

AE-107

April-2025

M.A, Sem.-IV

510-EB : Gujarati

(લોકપ્રિય સાહિત્ય)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) જમણી બાજુના આંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. લોકપ્રિય સાહિત્યની વિભાવના સમજાવી, તેના લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1. લોકપ્રિય સાહિત્યની સંજ્ઞા સમજાવી, પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને લોકપ્રિય સાહિત્ય વચ્ચેના તફાવતની ચર્ચા કરો. 14

2. 'આયનો' નવલકથાને કેન્દ્રમાં રાખી લોકપ્રિય નવલકથાકાર તરીકે અશ્વિની ભટ્ટનું મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

2. લોકપ્રિય નવલકથા તરીકે 'આયનો' નો આસ્વાદ કરાવો. 14

3. લોકપ્રિય કૃતિ તરીકે 'વાંસલડી ડોટકોમ' કાવ્યસંગ્રહની વિશેષતાઓ તપાસો. 14

અથવા

3. 'વાંસલડી ડોટકોમ' કાવ્યસંગ્રહને કેન્દ્ર સ્થાને રાખી, લોકપ્રિય કવિ તરીકે કૃષ્ણ દવેની સિદ્ધિઓ વર્ણવો. 14

4. 'તખ્તાના સુવર્ણચુગનો હલકારો' – આ વિધાનને 'વેલકમ જિંદગી' નાટકને આધારે તપાસો. 14

અથવા

4. 'વેલકમ જિંદગી' નાટકની પાત્રનિરૂપણકળાની વિશેષતાઓ જણાવો. 14

5. નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં આપો :

- (1) નીચેના પૈકી કઈ કૃતિ અશ્વિની ભટ્ટની છે ?
 - (a) મળેલા જીવ
 - (b) કસબ
 - (c) અમૃતા
 - (d) આઠમો રંગ
- (2) 'તું પરણી ગઈ પછી મારે સાધુ થવા સિવાય બીજો કોઈ રસ્તો રહ્યો નથી' – આ વિધાન કોણ બોલે છે ?
 - (a) વિજય
 - (b) કેતન
 - (c) એમ.કે. સિંહ
 - (d) મોતીરામ
- (3) કેતન અને વિજય અશ્વિની ભટ્ટની કઈ કૃતિના પાત્રો છે ?
 - (a) ઓથાર
 - (b) શંસલો
 - (c) આયનો
 - (d) કટિબંધ
- (4) 'આયનો' કૃતિની પ્રથમ પ્રકાશન સાલ જણાવો.
 - (a) 2004
 - (b) 2009
 - (c) 2015
 - (d) 1997
- (5) 'પ્રહાર' કાવ્યસંગ્રહના કવિનું નામ આપો.
 - (a) રમેશ પારેખ
 - (b) કૃષ્ણ દવે
 - (c) અનિલ જોશી
 - (d) વિનોદ જોશી
- (6) 'ધારો કે મીરાંબાઈ ડોટકોમ રાખીએ તો રાધા સિવાય એનું શું ?' – આ પંક્તિ કયા કાવ્યની છે ?
 - (a) કાનજી ડોટકોમ
 - (b) ગોકળિયું ગામ
 - (c) મા
 - (d) મંજુરા
- (7) 'જાગરણ' કાવ્યના કવિનું નામ આપો.
 - (a) બાલમુકુંદ દવે
 - (b) અનિલ જોશી
 - (c) અનિલ ચાવડા
 - (d) કૃષ્ણ દવે
- (8) નીચેના પૈકી કઈ કવિતા કૃષ્ણ દવેની નથી ?
 - (a) સગાઈ
 - (b) બારી બહાર
 - (c) શિલાલેખ
 - (d) સમજણ
- (9) ભાનુ અને વિવેક કયા નાટકના પાત્રો છે ?
 - (a) બાલ્કની
 - (b) અંતિમ યુદ્ધ
 - (c) વેલકમ જિંદગી
 - (d) અશ્વમેધ
- (10) અભિનય બેન્કર 'વેલકમ જિંદગી' નાટકમાં કયા નામથી પોતાનો અભિનય કરે છે ?
 - (a) વિવેક
 - (b) ભાનુ
 - (c) અરુણ
 - (d) મૌલિક
- (11) 'વેલકમ જિંદગી' નાટકના બીજા અંકમાં કેટલા દૃશ્યો આવે છે ?
 - (a) પાંચ
 - (b) છ
 - (c) ચાર
 - (d) સાત
- (12) 'વેલકમ જિંદગી' નાટક કેટલા અંકમાં વિભાજિત થયેલું છે ?
 - (a) ત્રણ
 - (b) ચાર
 - (c) પાંચ
 - (d) બે